

ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ ДЛЯ НАУКОВЦІВ, ОСВІТЯН, ІННОВАТОРІВ

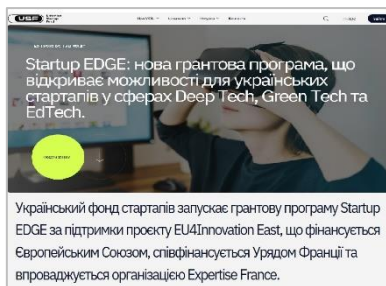
ЗМІСТ

1. Гранти, міжнародна підтримка	2
ГРАНТОВА ПРОГРАМА STARTUP EDGE.....	2
2. Документи міжнародних організацій	3
ОЕСР: ОГЛЯД ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ У ПІВДЕННО-СХІДНІЙ АЗІЇ	3
ОЕСР: ТЕНДЕНЦІЇ, ДАНІ ТА АНАЛІТИКА У СФЕРІ КОНКУРЕНЦІЇ	4
ОЕСР: ЗВ'ЯЗОК МІЖ ЦИФРОВИМИ ТЕХНОЛОГІЯМИ ТА ДОБРОБУТОМ.....	4
ОЕСР: ВИКОРИСТАННЯ ДОСЛІДЖЕНЬ У ПОЛІТИЦІ ТА ПРАКТИЦІ	5
ОЕСР: ПРОДУКТИВНІСТЬ ПОСЛУГ	6
3. Корисні новини України та світу.....	6
ДІАМАНТОВИЙ ДОСТУП.....	6
ЯК БЕЗПЕЧНО ПРАЦЮВАТИ З ПЕРСОНАЛЬНИМИ ДАНИМИ.....	8
AI REPOSITORY - РЕПОЗИТОРІЙ РІШЕНЬ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ	8
ПОКРАЩЕННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КУЛЬТУРИ	9
МІЖНАРОДНА КОАЛІЦІЯ З НАУКИ, ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ІННОВАЦІЙ ДЛЯ УКРАЇНИ	10
REF 2029: КРИЗА ДОВІРИ ДО ОЦІНЮВАННЯ НАУКИ ЗАГОСТРЮЄТЬСЯ	10
ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ ОЦІНЮВАННЯ ДОСЛІДЖЕНЬ.....	11
СТАЛИЙ РОЗВИТОК ЯК ОСНОВА СТРАТЕГІЧНОГО МИСЛЕННЯ	11
ВКЛЮЧЕННЯ ДО ДЕРЖРЕЄСТРУ НАУКОВИХ УСТАНОВ.....	12
ВИЩА ОСВІТА МАЄ ОЦІНЮВАТИ НЕ РЕЗУЛЬТАТ, А ПРОЦЕС	12
СТОРИТЕЛІНГ В ОСВІТІ	14
ДОСТУП ДО SCOPUS ТА WOS У 2026 РОЦІ.....	15
ІНВЕСТУВАТИ В НАВИЧКИ ДЛЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТА СТАЛОГО РОЗВИТКУ	15
АНТИПЛАГІАТНИЙ СЕРВІС SMALLSEOTOOLS	16
РЕФОРМА REF-2029: БАЛАНС МІЖ ЯКІСТЮ, КУЛЬТУРОЮ ТА НАВАНТАЖЕННЯМ.....	17
4. Наукові заходи	17
НІМЕЦЬКА ЕКОНОМІЧНА ДУМКА І ДОСВІД: ІНСАЙТИ ДЛЯ УКРАЇНИ	17
НАУКОВА ДИПЛОМАТІЯ НА ПРАКТИЦІ.....	18
БІОСТИМУЛЮЮЧИЙ ЕФЕКТ ПРЕПАРАТІВ НА ОСНОВІ ВОДОРОСТЕЙ	18
РОЗВИТОК ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ ЗА ПРОЄКТОМ RIFF	19

1. Гранти, міжнародна підтримка

ГРАНТОВА ПРОГРАМА STARTUP EDGE

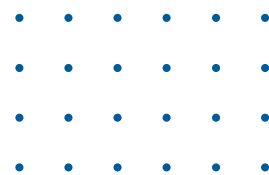
Український фонд стартапів оголосив про запуск нової грантової програми Startup EDGE задля підтримки розвитку технологічних компаній на ранніх етапах розвитку. У рамках цієї програми стартапи можуть претендувати на отримання 40 тис. євро на стадії seed та 20 тис. євро на стадії pre-seed. Взяти участь у програмі можуть українські стартапи, які працюють у

сфері Deep Tech (ІІІ та машинне навчання, біотехнології та науки про життя, робототехніка, 5G, Web 3.0 та інші проривні технології), Green Tech (сталий розвиток, відновлювана енергетика, чисті технології, рішення для збереження ресурсів і зменшення негативного впливу на довкілля), EdTech (цифрові освітні рішення та технології, які трансформують навчання й підвищують доступність знань). Програма реалізується Українським фондом стартапів за підтримки проєкту EU4Innovation East, що фінансується Європейським Союзом та співфінансується урядом Франції. Заявку на участь у програмі можна подати до 21 січня 2026 року.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/H7GEh>, <https://curly.click/r/edc6>

Фото: скріншот

2. Документи міжнародних організацій

ОЕСР: ОГЛЯД ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ У ПІВДЕННО-СХІДНІЙ АЗІЇ

Організація економічного співробітництва та розвитку опублікувала звіт «Короткий огляд державного управління: Південно-Східна Азія 2025». У ньому зазначається, що в останні десятиліття країни регіону досягли вражаючих успіхів у розвитку завдяки сильному економічному зростанню, що у свою чергу призвело до підвищення якості життя та покращання доступу до основних послуг. Лібералізація торгівлі, інвестиції в інфраструктуру та молоде населення – ключові чинники динамічного розвитку. Інвестиції в охорону здоров'я, освіту та державні послуги сприяли підвищенню добробуту, а уряди регіону продемонстрували стійкість у реагуванні на нещодавні кризи, такі як пандемія COVID-19. Підтримка цього прогресу вимагатиме подальшого підвищення стійкості та прозорості державних установ для кращого управління фінансовими, соціальними, екологічними та технологічними викликами регіону - від тиску державного боргу до цифрового переходу та стійкості до зміни клімату. Організація економічного співробітництва та розвитку спільно з Азіатським банком розвитку підтримують країни Південно-Східної Азії на цьому шляху. Звіт містить опис глобального досвіду ОЕСР у стандартах та передовому досвіді управління, а також аналіз заходів зміцнення управлінського та інституційного потенціалу в країнах АТР, надає міжнародно порівнянні дані про процеси та практики управління, поради щодо визначення політичних пріоритетів та спрямування реформ державного управління. Експерти наголошують на необхідності ефективного оцінювання та управління ризиками, аналізують комплекс питань цифрового урядування (досягнутий прогрес, невикористаний потенціал нових технологій) вказують на важливість залучення громадян через відкриті дані та спільне управління в рамках курсу на підвищення прозорості, підзвітності та довіри громадськості до уряду.

Детальніше: <https://qrcode.net/qr/jjyAp>, <https://qrcode.net/qr/WZ7oO>,
<https://doi.org/10.1787/bc89cb32-en>

Фото: скріншот

ОЕСР: ТЕНДЕНЦІЇ, ДАНІ ТА АНАЛІТИКА У СФЕРІ КОНКУРЕНЦІЇ

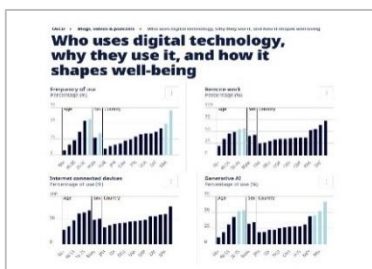

Організація економічного співробітництва та розвитку опублікувала звіт «Десятиліття тенденцій, даних та аналітичних висновків у сфері конкуренції у країнах ОЕСР». У ньому зазначається, що впродовж останнього десятиліття на антимонопольне регулювання впливали масштабні економічні потрясіння, цифровізація та геополітика. Зіткнувшись із появою нових технологій (таких, як штучний інтелект) та нових бізнес-моделей, уряди почали переосмислювати свої інструменти та правові підходи до регулювання у сфері конкуренції. Надійна статистика для розроблення юридичних рамок та правозастосування має важливе значення, оскільки дає чітке уявлення про те, як саме розвивається політика у сфері конкуренції. У спеціальному виданні розглядається десятирічний досвід збору даних про правозастосування у цій сфері та подається ретроспективний огляд діяльності 66-ти урядів з 2015 по 2024 рік на основі даних CompStats ОЕСР. Аналіз зосереджений на еволюції активності злиттів, змінах антимонопольного правозастосування, ресурсах органів з питань конкуренції. Глобальні тенденції у сфері злиттів за останнє десятиліття зазнали впливу макроекономічної динаміки та геополітики, причому пік повідомлень про злиття припав на 2021 рік. Періоди сильного зростання ВВП, як правило, стимулюють угоди, тоді як періоди рецесії або уповільнення зростання їх гальмують. період пандемії COVID-19 був найбільш впливовим потрясінням.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/6ANyI>, <https://qrpage.net/qr/mvurp>,
<https://doi.org/10.1787/05021ff2-en>

Фото: скріншот

ОЕСР: ЗВ'ЯЗОК МІЖ ЦИФРОВИМИ ТЕХНОЛОГІЯМИ ТА ДОБРОБУТОМ

У блозі Організації економічного співробітництва та розвитку опублікована стаття Роміни Боаріні «Хто використовує цифрові технології, чому вони їх використовують і як вони формують добробут». У ній автор зазначає, що оскільки цифрові технології стають центральною частиною повсякденного життя, важливо розуміти специфіку взаємозв'язків між технологіями та добробутом. На основі даних нового дослідження ОЕСР, яке базується на інформації, зібраній у партнерстві з компанією Cisco, експерти встановили відмінності у цифровій взаємодії та запропонували бачення шляхів до інклюзивного цифрового добробуту. Потрібно знати, як саме технології впливають на когнітивні та емоційні функції і добробут суспільства в цілому. Цьому допомагатиме Центр ОЕСР з питань добробуту, інклюзії, сталого

розвитку та рівних можливостей (WISE) та Центр цифрового добробуту ОЕСР, який проводить глобальні опитування щодо місця цифрових технологій у повсякденному житті людей, їхньої цифрової поведінки, впливу на здоров'я, соціальні зв'язки, громадянську активність, особисту безпеку, баланс між роботою та особистим життям. Також аналізується, як використання технологій розвивається на різних етапах життя (один цифровий світ - багато вражень), як формуються здорові цифрові звички.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/hkOxa>, <https://qrpage.net/qr/iXv0Q>

Фото: скріншот

ОЕСР: ВИКОРИСТАННЯ ДОСЛІДЖЕНЬ У ПОЛІТИЦІ ТА ПРАКТИЦІ

Організація економічного співробітництва та розвитку опублікувала аналітичний документ «Як агентства з забезпечення якості можуть підтримувати використання досліджень у політиці та практиці?» із серії «Перспективи освітньої політики ОЕСР». У ньому зазначається, що агентства та інспекції із забезпечення якості освіти традиційно зосереджуються на оцінюванні дотримання нормативних вимог для цілей ліцензування або акредитації. Однак зараз важливо забезпечити більш активну підтримку практичного використання результатів дослідження та наукових даних в освітній політиці та практиці й підтримувати мережі взаємного навчання. «Зсув у напрямку мобілізації знань» відображає потребу ЗВО бути актуальними в екосистемі формування політики, що у свою чергу стимулює покращення освіти. Документ спирається на нові дані «Огляду мобілізації знань в освіті ОЕСР» за 2023 рік, містить приклади кращих практик та міркування для агентств із забезпечення якості та урядових структур щодо того, як посилити роль цих агентств у мобілізації знань. Експерти пропонують огляд тематичних досліджень у галузі забезпечення якості; роль повноважень та ресурсів агентств із забезпечення якості; міжнародне керівництво та засоби підтримки співпраці різних типів освітніх організацій у зміцненні зв'язків між дослідженнями, практикою та політикою.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/Ld3Zk>, <https://qrpage.net/qr/psGbJ>,
<https://doi.org/10.1787/086c85e2-en>

Фото: скріншот

ОЕСР: ПРОДУКТИВНІСТЬ ПОСЛУГ

Організація економічного співробітництва та розвитку опублікувала робочий документ «Регулювання ринку товарів та продуктивність послуг у Європейському Союзі» із серії «Робочі документи департаменту економіки ОЕСР». У ньому зазначається, що єдиний ринок послуг у ЄС через відмінності у регулюванні товарних ринків у різних країнах залишається

фрагментованим, що особливо помітно на прикладі сектору професійних послуг, роздрібної торгівлі, телекомунікацій та транспорту. З одного боку, це захищає ринкових гравців, з іншого - обмежує вихід на ринок інноваційних фірм і перешкоджає ефективному перерозподілу ресурсів на користь більш продуктивних фірм. Фрагментація регулювання ставить європейські підприємства у не вигідне становище, оскільки фірми більших та краще інтегрованих ринках можуть легше масштабуватися і, зазвичай, є більш інноваційними і продуктивними. З огляду на важливість сектору послуг для економіки ЄС, така неефективність може знизити сукупну продуктивність. На сектор послуг припадає найбільша частка зайнятості та ВВП у європейських економіках. Але незважаючи на значні інновації у сфері ІКТ та зростання наукомістких галузей, зростання продуктивності в цьому секторі залишається складним завданням.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/DVMAb>, <https://qrpage.net/qr/LMUzf>,
<https://doi.org/10.1787/672ea722-en>

Фото: скріншот

3. Корисні новини України та світу

ДІАМАНТОВИЙ ДОСТУП

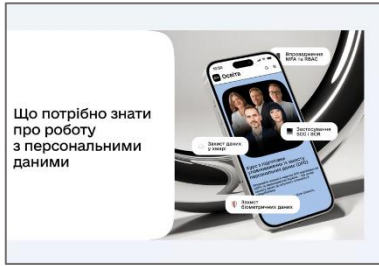
На сторінці блогу DOAJ опублікований оглядовий матеріал «Підбиваючи підсумки діамантового року для DOAJ». У ньому зазначається, що у 2025 році завдяки акценту на відкритому діамантовому доступі у DOAJ сформувалася ціла низка проектів - від підтримки нової відкритої інфраструктури в Європі до більш активної співпраці з журналами, що видаються силами спільнот по всьому світу. DOAJ працює з журналами відкритого доступу, незалежно від

їхніх бізнес-моделей, проте найбільше опікується невеликими журналами, керованими спільнотою, які не стягують плату за публікацію. Рік, що минає, привернув увагу до численних аспектів роботи журналів. Діяльність DOAJ відбувалась на наступними напрямками: діяльність European Diamond (завершення двох проектів, що фінансуються програмою Horizon Europe, які надали значний вплив на відкрите середовище та Diamond); участь у запуску Європейського центру розвитку потенціалу Diamond (EDCH), покликаною сприяти подальшому розвитку послуг та функцій підтримки, координації та професіоналізації публікацій Diamond у відкритому доступі по всій Європі; встановлення контактів з регіональними та національними центрами розвитку Diamond по всій Європі (угода з DFG та німецьким національним центром розвитку потенціалу SeDOA щодо підтримки наукових журналів відкритого доступу Diamond у Німеччині); формування нових моделей сталого розвитку (членство в Open Journals Collective дозволяє бібліотекам підтримувати високоякісні журнали відкритого доступу Diamond, керовані спільнотою). Замість того, щоб платити за трансформаційні угоди або моделі, засновані на оплаті друкованих зборів, бібліотеки інвестують в ОІС, яка спрямовує підтримку колекцій ретельно відібраних журналів відкритого діамантового доступу. Відбувалась діяльність DOAJ в якості амбасадорів в рамках програми діамантового доступу задля підтримки й просування моделі безкоштовних публікацій та відкритого доступу. Багато зусиль було зосереджено на підтримці покращання видавничої практики невеликих видавництв, багато з яких публікують журнали безкоштовно. Було започатковане нове партнерство з Latindex - найповнішим каталогом іберо-американських журналів, більшість з яких відносяться до діамантового відкритого доступу. Розпочато роботу над проектом ALMASI у рамках програми Horizon Europe для розвитку місцевих наукових журналів у Латинській Америці та Африці. Важливе значення має налагоджена комунікація за допомогою соціальних мереж для посилення впливу ініціатив Diamond по всьому світу (платформа Tuwhera в Новій Зеландії). Поряд із 14 тис. безкоштовних журналів відкритого діамантового доступу у DOAJ індексується безліч журналів, створених спільнотами, які стягують низьку плату за публікацію, щоб забезпечити свою стійкість, а також індексуються у DOAJ щоб підтвердити свою якість та підвищити видимість.

Детальніше: <https://blog.doaj.org/2025/12/19/reflecting-on-a-diamond-year-for-doaj/>

Фото: скріншот

ЯК БЕЗПЕЧНО ПРАЦЮВАТИ З ПЕРСОНАЛЬНИМИ ДАНИМИ

На порталі «ДіяОсвіта» став доступним серіал «Як безпечно працювати з персональними даними». Він містить 13 серій, які охоплюють ключові компетенції та теми, важливі для підготовки уповноваженого із захисту даних (Data Protection Officer, DPO), надаючи усім зацікавленим системні знання і практичні навички для ефективної роботи у сфері захисту даних. Серіал

дозволяє отримати як теоретичні, так і практичні навички, необхідні для роботи з даними за стандартами ЄС. Слухачі серіалу зможуть опанувати нормативну базу (GDPR, українське право та суміжні акти ЄС); понятійний апарат, принципи та правові підстави обробки даних; практичні заходи з реалізації прав суб'єктів даних і забезпечення прозорості; ролі та підзвітність учасників - контролер, процесор, спільні контролери, ROPA, взаємодія з наглядовими органами; способи управління ризиками; різні види конфіденційності (за задумом і за замовчуванням); механізми міжнародної передачі даних; безпека, IAM, біометрія; веб і мобільні застосунки, хмари, Big Data, Data Spaces, IoT, 5G; штучний інтелект - приватність, compliance, регулювання в ЄС. Серіал створений проєктом EU4DigitalUA, що фінансується Європейським Союзом у співпраці з AEPD та Офісом Омбудсмана України.

Детальніше: <https://curly.click/r/d7162>, https://t.me/diia_education/2151,
<https://qrcode.net/q/D2C21>

Фото: скріншот

AI REPOSITORY - РЕПОЗИТОРІЙ РІШЕНЬ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ

В Україні створено перший безкоштовний репозитарій ШІ-рішень для громад, який має стати ефективним інноваційним інструментом для спрощення роботи, заощадження часу і відкриття нових можливостей розвитку спільнот. Ресурс наразі містить бібліотеку з понад 50 запитів з інструкціями для надання конкретних відповідей, каталог перевірених ШІ-

сервісів, посібники та кейси з використання нейромереж. Також доступний гід із ChatGPT 5, який містить покрокові поради, приклади та відеоогляд нових можливостей ГШІ. Усі пропоновані на платформі рішення розроблені з урахуванням потреб органів місцевого самоврядування, а саме: пришвидшення обробки внутрішніх документів та звернень громадян, опосередкування роботи з даними, підготовка грантових заявок і презентацій, аналітика за різноманітними запитамі, комунікація з населенням тощо. Репозитарій буде корисним не лише органам місцевого самоврядування, працівникам муніципалітетів та цифровим лідерам громад, але й комунікаційним командам, аналітикам і фахівцям

із публічних послуг, які хочуть оптимізувати рутинні процеси, створювати якісний контент й ухвалювати обґрунтовані рішення на основі глибокого і якісного аналізу.

Детальніше: <https://t.me/UkraineGlobalFaculty/734>, <https://airepo.aisync.global/>

Фото: скріншот

ПОКРАЩЕННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КУЛЬТУРИ

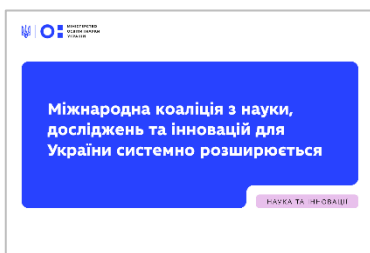

На сайті Times Higher Education опубліковано статтю Джона-Арне Реттінгена «Ребрендинг REF щодо захисту довкілля – це відступ від наміченого курсу». У ній автор зазначає, що дослідження, розробки та інновації мають вирішальне значення для здоров'я населення та стану економіки. Коли було оголошено про паузу в дії Рамкової програми дослідницької досконалості (REF), почали говорити про значення інвестицій в дослідницьку культуру. Потрібно підтримувати людей, які виконують дослідження, визнати й цінувати їхній внесок, розвивати екосистему ДіР. 5 років тому було проведене опитування 4 тис. дослідників з усього світу, яке показало: 75% відчують пригнічення своєї творчості, лише третина почувається впевнено, продовжуючи дослідницьку кар'єру, а половина зверталася або мала намір звертатись за професійною допомогою щодо підтримки власного психічного здоров'я. Як можна очікувати нових відкриттів, коли дослідницьке середовище токсичне? REF пройшов багато циклів: розробка, редагування, пошук балансу різних елементів та консенсусу. Найбільш очевидною зміною є нове бачення розділу «Люди, культура та довкілля», який тепер звучить «Стратегія, люди та дослідницьке середовище» і справедливо ставить людей у центр уваги. Така трансформація є прагматичною відповіддю на проблеми й гарантує, що імпульс, отриманий від низового руху за покращення дослідницької культури, не буде втрачено. Використання слова «культура» саме по собі відволікало увагу та ризикувало бути неправильно зрозумілим або політизованим. Дослідження проводять люди, отже оцінювання того, яку підтримку вони мають, у поєднанні з чіткою дослідницькою стратегією у комфортному дослідницькому середовищі, – є правильним. Критика щодо неможливості виміряти дослідницьку культуру, виявилася хибною. Пілотні програми показали, що гарне дослідницьке середовище можна визначити та оцінити з великою точністю. Отже, щоб змінити ситуацію, потрібно стимулювати ті установи, які доклали значних зусиль для підтримки позитивного дослідницького середовища. Інституційне фінансування дослідницької культури (IFRC), запроваджене у 2023 році, дозволило організаціям вийти за рамки поточної практики та дослідити шляхи покращення власного дослідницького середовища.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/HUhFa>

Фото: pixabay.com

МІЖНАРОДНА КОАЛІЦІЯ З НАУКИ, ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ІННОВАЦІЙ ДЛЯ УКРАЇНИ

МОН повідомляє про розширення складу Міжнародної коаліції з науки, досліджень та інновацій для України - багатосторонньої ініціативи, спрямованої на підтримку дослідницького та інноваційного сектору України. Коаліція, створена на Конференції з питань відновлення України 2025 року, формує платформу для розвитку екосистеми досліджень та інновацій України.

Вона об'єднує 14 країн - Австрію, Болгарію, Велику Британію, Данію, Іспанію, Італію, Литву, Німеччину, Польщу, Португалію, Словаччину, Україну, Хорватію та Швецію, а також Європейську комісію, UNDP, Альянс німецьких наукових організацій; Європейську федерацію академій наук ALLEA та ін. Партнери допомагають Україні в роботі над інтеграцією до Європейського дослідницького простору, підтримкою українських науковців і дослідницьких інституцій, розвитком інновацій та трансферу технологій, залученням до спільних міжнародних проєктів. Інформація про діяльність Коаліції публікується на відповідній сторінці на сайті Європейської Комісії.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/5TKXu>, <https://qrpage.net/qr/p7BUB>,
<https://qrpage.net/qr/HNQZh>, <https://qrpage.net/qr/vxxO4>,
<https://qrpage.net/qr/OFPMe>

Фото: МОН

REF 2029: КРИЗА ДОВІРИ ДО ОЦІНЮВАННЯ НАУКИ ЗАГОСТРЮЄТЬСЯ

На сайті Times Higher Education опубліковано статтю «Останні зміни до REF показують, наскільки далеко система відійшла від початкового курсу». У ній автор аналізує актуальні зміни підходів до Research Excellence Framework (REF) напередодні циклу 2029 року та реакцію на них академічної спільноти Британії. Йдеться про перегляд раніше анонсованих реформ, зокрема -

про зміну вагових коефіцієнтів основних компонент оцінювання. Вага дослідницьких результатів знову була підвищена, тоді як компонент, пов'язаний зі стратегією, людьми та дослідницьким середовищем, зберіг свій вплив незважаючи на сумніви стосовно його змісту та вимірюваності. Критики наголошують, що складність нової конфігурації REF та нечіткість окремих критеріїв можуть посилити адміністративне навантаження на університети й відволікати ресурси від досліджень. Тим більше, що стратегічні та культурні аспекти оцінювання важко стандартизувати без ризику формалізації або зведення їх до символічної звітності. Водночас прихильники змін підкреслюють, що система оцінювання не має ігнорувати умови, у яких здійснюються

дослідження, підтримку дослідників та довгострокову стійкість наукових колективів. Проблема насправді не є технічною: відбувається пошук балансу між якісним оцінюванням наукових результатів і формуванням здорової дослідницької культури. Система оцінювання має бути зрозумілою, передбачуваною й такою, що підтримує розвиток науки, а не породжує нові джерела напруги для університетів.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/bGves>

Фото: pixabay.com

ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ ОЦІНЮВАННЯ ДОСЛІДЖЕНЬ

На платформі OpenPlato доступний новий англomовний курс «Переосмислення оцінювання досліджень». Він пропонує слухачам вичерпні пояснення змісту та призначення відповідальної оцінки досліджень - важливості, шляхів упровадження, інструментів, методології, а також набір рекомендацій для визначення мети, цінностей і протоколів оцінювання і роботу з каталогом GraspOS. Слухачі навчаться використовувати спеціалізовані цифрові сервіси, включаючи конструктори профілів, панелі індикаторів, інструменти цитування, метрики використання книг та валідатори метаданих, а також довідаються про додаткові ресурси й ініціативи у рамках відкритої інфраструктури. Курс складається з п'яти модулів: «Реформа оцінювання досліджень та її необхідність», «Перепроєктування оцінювання досліджень: контекстуальні зміни», «Де знайти ресурси для відповідальної оцінки досліджень», «Що можна знайти в каталозі GraspOS», «Додаткові ресурси для підтримки переходу до RRA». Набір коротких відео та демонстрацій допоможе користувачам побачити, як рекомендовані методичні підходи, правила та електронні ресурси можна застосовувати на практиці для відповідального оцінювання досліджень.

Детальніше: <https://openplato.eu/enrol/index.php?id=549>

Фото: скріншот

СТАЛИЙ РОЗВИТОК ЯК ОСНОВА СТРАТЕГІЧНОГО МИСЛЕННЯ

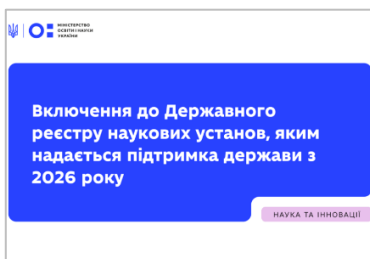
На сайті Європейської асоціації університетів опублікована стаття «Картування підходів до сталого розвитку у європейській вищій освіті: про що нам говорять університетські стратегії?». У ній зазначається, що впродовж останнього десятиліття університети по всій Європі почали розглядати сталий розвиток як визначальний аспект своїх стратегій, а не як ізольований порядок денний ООН. Серед установ, які брали участь в

опитуванні Європейської асоціації університетів щодо сталого та «зеленого» розвитку, 84% мають власну стратегію сталого розвитку. Університети концептуально підтримують сталий розвиток, декларують його важливість у своїх стратегічних документах. Аналіз конкретних стратегій виконувався за допомогою інструментів штучного інтелекту - вивчалися сотні інституційних стратегій, дорожніх карт та планів дій. Наголошується на трьох вимірах, в яких університети зосереджують свою роботу щодо сталого розвитку: поведінково-орієнтований підхід (трансформація через зміну поведінки), ціннісно-орієнтований підхід (ґрунтується на інституційній відповідальності та основних цінностях), цільовий підхід (вимірювані цілі, показники та структуроване планування). Ці виміри не є статичними, вони змінюються, інституції уточнюють свої пріоритети, адаптуються до зовнішнього середовища, вивчають нові шляхи до сталого розвитку.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/wipDe>, <https://qrpage.net/qr/HgViG>

Фото: скріншот

ВКЛЮЧЕННЯ ДО ДЕРЖРЕЄСТРУ НАУКОВИХ УСТАНОВ

Міністерство освіти і науки України повідомило про старт з 1 січня 2026 року прийому заявок на включення до Державного реєстру наукових установ, яким надається підтримка держави. На включення до Держреєстру можуть претендувати наукові установи та заклади вищої освіти незалежно від форми власності, які пройшли державну атестацію у 2025 році та за її результатами були віднесені до груп А, Б або В. Подача документів здійснюватиметься через національну електронну науково-інформаційну систему «URIS». Заявку на включення до Державного реєстру можна подати у період 1–8 січня 2026 року та 9–22 січня 2026 року.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/6yRUUp>, <https://qrpage.net/qr/rzakm>

Фото: скріншот

ВИЩА ОСВІТА МАЄ ОЦІНЮВАТИ НЕ РЕЗУЛЬТАТ, А ПРОЦЕС

На сайті Times Higher Education опубліковано статтю П. Варнестала «Оцінювання потребує розвитку: що означають процес і недосконалість для вищої освіти». У ній автор говорить про необхідність перепроєктування системи оцінювання у вищій освіті і про те, як підтримати навички молодих людей критично мислити й аналізувати інформацію. Він говорить: ГШІ виявив те, що вища освіта приховувала десятиліттями, а саме - одержимість кінцевим

продуктом. Ідеальний твір став «золотим стандартом», але тепер його може згенерувати машина, витративши на це лічені секунди, причому вона ніколи не читала тексти, не боролася з невизначеністю і взагалі нічого не вивчала. Велика мовна модель може це робити на відповідний запит, але це не є інтелектуальним досягненням. Не можна припускати помилки й плутати форму зі змістом, стилістично гарний текст з його глибоким розумінням, а продукт - з навчанням. Автор статті пропонує встановити рамки: коли ми заохочуємо використання штучного інтелекту і як ми будемо оцінювати мислення студентів. Дизайнерські дисципліни вже роблять це, запроваджують критичні сесії замість перевірки. Варнестал говорить: оцінюйте траєкторію, а не артефакт; оцінюйте виправлення, а не подання; оцінюйте якість мислення, а не відшліфованість результату. Слід робити ітеративну роботу обов'язковою та оцінювання еволюції освітнього досвіду студента. Тепер чернетки – не символічна паперова робота, а демонстрація пройденого шляху. Попросіть учнів виконати кілька ітерацій для досягнення кінцевого результату та винагородіть концептуальний рух через переформулювання (як студенти переосмислюють проблему або змінюють кут свого дослідження), реакцію студентів на критику, зроблені уточнення та наведені обґрунтування. Звісно, студенти можуть створювати чернетки за допомогою ГШ, але ілюзія руйнується, коли чернетки супроводжуються критичними обговореннями, контрольними пунктами в аудиторії, персоналізованими раундами зворотного зв'язку або короткими усними поясненнями. Робота, створена штучним інтелектом, переосмислюється у той момент, коли викладачі спостерігають за публічним мисленням в аудиторії. Треба переглянути підходи до семінарів, які стали звичними церемоніальними заходами з начебто перевірки успішності. Студенти представляють слайди, викладачі кивають, і всі знають, що справжня оцінка буде винесена пізніше, оскільки семінари рідко роблять дійсні міркування студентів видимими. Сесії критичного обговорення мають значення і вони повинні стати простором, де аналізуються незавершені роботи, вивчаються невдачі та визначаються наступні кроки. Коли критика має значення, студенти ставляться до неї серйозно. Інструктаж для кожного завдання та рефлексія можуть закріпити освітній прогрес. Отже, слід спочатку оцінювати шлях навчання, а вже потім – продукт. Оцінювання може бути таким: 50–70 % - процес, ітерація, рефлексія; 50–30 % - остаточний артефакт. Бездоганий кінцевий результат без належного оцінювання історії його створення зараховується як невдача. Справжню вагу в оцінюванні має задокументований процес, а не відшліфований кінцевий результат, адже так студенти розкривають своє справжнє мислення. Викладач має практикувати те, чого навчає, обговорювати невдалі чернетки, заохочувати ризики, віддавати належне продуктивним невдачам. Звісно, це суттєво збільшує робоче навантаження викладачів, коли виникає «більше чернеток» та «більше критики», - додаткове обговорення, усні пояснення, коментарі, розшифровка підсумкових робіт, розслідування порушень. Питання не в тому, чи може собі це дозволити

університет. А в тому, чи може ЗВО дозволити собі продовжувати оцінювати лише кінцевий продукт, який не показує набуття знань студентами. Освіта ніколи не була фабрикою ідеальних результатів. Студенти навчаються через досвід, чернетки, виправлення, перезапущ. ГШІ просто позбавив нас ілюзії, що ідеально сформульоване есе може замінити весь процес його підготовки. Якщо ми цінуємо навчання, система оцінювання має бути іншою, вона має вийти за рамки оцінювання остаточного результату та зосередитись на процесі мислення.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/9VFwm>

Фото: pixabay.com

СТОРИТЕЛІНГ В ОСВІТІ

На сайті Times Higher Education опубліковано статтю Наталі Каммінс «У світі з короткою концентрації уваги перемагає найкраща історія». У ній зазначається, що коли студенти стають оповідачами, а не пасивними одержувачами знань, навчання проходить набагато краще. Сторітелінг важливий у бізнес-освіті. Студентам потрібні навички розповіді історій, щоб переконувати та впливати, а педагогам – щоб подолати відстороненість, зацікавити слухачів. Замість пасивного засвоєння теорії, студенти практикують її. Це працює в різних дисциплінах та культурах і допомагає глибше осмислити предмет, а не просто запам'ятовувати. Розповідь історій є частиною системи оцінювання, яку застосовує Наталі, а використання для цього ГШІ зробило процес підготовки оповідань більш доступним та менш витратним. Йдеться про підготовку 10-12-хвилинної командної презентації-сторітелінгу в аудиторії, де студенти створюють бізнес-історію з чітким початком, поворотним моментом та висновками, а ШІ використовується для мозкового штурму, генерації варіантів фреймінгу, метафор, вступу. При цьому кінцевий продукт має бути власним надбанням здобувачів освіти. Послідовність дій така: моделювання результатів оцінювання, визначення формату роботи з ГШІ для дослідження та вигадкування історії, перетворення ідей на повноцінну історію, яку можна розказати, доповнення її візуальними та емоційними елементами, презентація та її обговорення. Основний зворотний зв'язок надходить від викладача, оскільки це завдання - оцінюване. Він зосереджується на характеристиці чіткості ідей, глибині теоретичного розуміння та тому, наскільки ефективно студенти використовували візуальні чи символічні елементи для передачі управлінських концепцій, закладених у їхній розповіді. Поетапний дизайн оцінювання робить навчання видимим, ранні презентації з низькими ставками дають учням простір для експериментів та удосконалення своїх навичок перед остаточним оцінювальним завданням, демонструє їхній прогрес у навчанні. Коли студенти розповідають історії, теорія оживає, навчання стає цікавішим, захоплює. адже

і в бізнесі і в освіті перемагає найкраща історія.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/M2QfY>

Фото: pixabay.com

ДОСТУП ДО SCOPUS ТА WOS У 2026 РОЦІ

Міністерство освіти і науки України інформує, що досягнуто домовленість з Clarivate та Elsevier про продовження безоплатного доступу українських закладів вищої освіти та наукових установ до ключових міжнародних наукометричних і повнотекстових ресурсів у 2026 році. Компанія Clarivate підтвердила надання безкоштовного доступу

для установ України до ресурсів Web of Science, InCites та Derwent Innovation до 31 грудня 2026 року. Це має підтримати можливості української наукової спільноти знайомитись із надійною науковою інформацією. Компанія Elsevier також продовжила доступ до своїх наукових електронних ресурсів Scopus і SciVal у 2026 році, щоб вітчизняні дослідники могли працювати з актуальними міжнародними публікаціями та використовувати сучасні аналітичні інструменти. До кінця 2027 року продовжено доступ до платформи Research4Life, яка пропонує понад 200 тис. найменувань книг і журналів міжнародних видавництв, серед яких Springer Nature, John Wiley & Sons, Taylor & Francis, Emerald, Sage Publications, Oxford University Press, Cambridge University Press, IOP Publishing та ін. Державна науково-технічна бібліотека України є адміністратором такого доступу на національному рівні.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/9J6EL>

Фото: МОН

ІНВЕСТИВАТИ В НАВИЧКИ ДЛЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТА СТАЛОГО РОЗВИТКУ

На сайті Європейського фонду освіти опубліковано звіт «Інвестиції в навички для конкурентоспроможності та сталого розвитку». У ньому представлені аргументи на користь розвитку навичок як стратегічного активу для країн, які прагнуть посилити свою конкурентоспроможність та підтримати сталий розвиток. Інвестиції в навички вимагають чіткого

управління, узгодженого планування та міцних зв'язків між політикою розвитку навичок та економічними стратегіями. У звіті висвітлюються проблеми фрагментованої відповідальності, обмеженої координації та недостатнього

використання доказів у процесі прийняття рішень; підходи, які допомагають узгодити освіту та навчання з потребами ринку праці та економічними пріоритетами; інформація про те, як інвестиції в навички людей можуть сприяти продуктивності, інноваціям та довгостроковій стійкості.

Детальніше: <https://qrcode.net/qr/2IGWK>, <https://qrcode.net/qr/YjnbI>

Фото: скріншот

АНТИПЛАГІАТНИЙ СЕРВІС SMALLSEOTOOLS

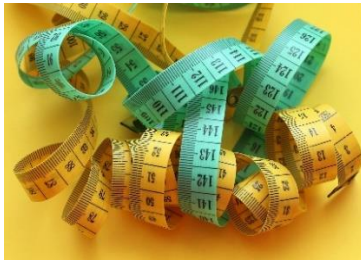
SmallSEOTools — це комплексна онлайн-платформа, що об'єднує великий набір безкоштовних та платних інструментів для роботи з текстом і SEO (оптимізацією для пошукових систем). Сервіс розвинувся з набору окремих утиліт у широкий набір, що сьогодні налічує понад 120 різних інструментів, організованих у тематичні категорії для зручної навігації й практичного

використання у цифровому маркетингу та створенні контенту. Один з цих інструментів - перевірка на плагіат, одна з найпопулярніших і часто використовуваних, що дозволяє перевіряти текст на наявність запозичень шляхом порівняння з великою кількістю веб-джерел, - прямі збіги та перефразований контент. Це робить платформу корисною для студентів, викладачів, авторів блогів і маркетологів, які прагнуть гарантувати оригінальність своїх матеріалів. Користувач завантажує текст, а система здійснює пошук збігів у доступних джерелах. Повідомлення про знайдені збіги показують частину запозиченого тексту та джерела, що полегшує виправлення або додавання коректних цитат у власну роботу. Окрім перевірки на плагіат, платформа пропонує засоби для граматичного аналізу, перефразування, генерації ключових слів, оцінки SEO-показників сайтів, роботи із зображеннями тощо. Ці функції спрямовані на всебічне покращення контенту перед публікацією, що важливо як для академічних, так і для комерційних користувачів. Але цей інструмент має певні обмеження: незважаючи на великий обсяг бази даних і швидкість роботи, точність виявлення глибоко перефразованого або технічно складного плагіату може бути нижчою порівняно з професійними академічними системами (наприклад, Turnitin), які застосовують складні семантичні моделі. Безкоштовна модель також може містити рекламу і щоденні обмеження на кількість перевірок. SmallSEOTools функціонує як доступний і зручний сервіс для базової перевірки унікальності текстів, а також як частина більш широкої екосистеми інструментів для створення та оптимізації контенту.

Детальніше: <https://qrcode.net/qr/taupH>, <https://qrcode.net/qr/MZyAl>

Фото: скріншот

РЕФОРМА REF-2029: БАЛАНС МІЖ ЯКІСТЮ, КУЛЬТУРОЮ ТА НАВАНТАЖЕННЯМ

На сайті Times Higher Education опубліковано статтю Джека Гроува «REF 2029 знижує вагу оцінювання культури досліджень і відновлює ліміт на п'ять результатів». У ній обговорюються останні рішення з коригування системи Research Excellence Framework (REF) та реакція академічних кіл на ці зміни. Організатори вирішили повернути ліміт для звіту дослідників та відкоригували вагу компонент: внесок у знання та розуміння - 55%; стратегія, люди та дослідницьке середовище - 20%; вплив та залучення - 25%. Рішення щодо скасування мінімальної вимоги про звітування дослідників зберігаються. Зміни умотивовані прагненням зменшити адміністративне навантаження, відновити довіру до оцінювання якості та забезпечити справедливі умови для різних дисциплін. Представники соціальних та гуманітарних наук виступають з критикою, вимагаючи повернення більш передбачуваних правил. Було вирішено, що наукові праці, які вимагають тривалої підготовки, такі як монографії, включаються до звітів упродовж п'яти років. Таким чином може бути збалансоване прагнення заохочувати високу якість наукових робіт та забезпечити справедливість оцінювання без надмірного навантаження науковців. Питання оцінювання науки залишаються предметом активної дискусії, зосередженої навколо критеріїв та вагових показників REF-2029.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/HXu0q>

Фото: pixabay.com

4. Наукові заходи

НІМЕЦЬКА ЕКОНОМІЧНА ДУМКА І ДОСВІД: ІНСАЙТИ ДЛЯ УКРАЇНИ

23 грудня 2025 року у рамках курсу «Шлях до процвітання України на основі досвіду Німеччини» в онлайн-форматі відбувся підсумковий семінар «Німецька економічна думка і досвід: інсайти для України». Захід став площадкою для обговорення ключових висновків і рекомендацій дослідження «Шлях до процвітання і розвитку України: теоретичні міркування та німецький досвід». Під час семінару слухачі дізналися, чи є шанс,

що німецька модель спрацює в Україні; яка цінність ідей Фрідріха Ліста для сучасної України; які перспективи та можливості економічної співпраці Німеччини та України. Організатор - Ukraine Global Faculty.

Детальніше: <https://t.me/UkraineGlobalFaculty/740>, <https://qrpage.net/qr/RncYL>

Фото: скріншот

НАУКОВА ДИПЛОМАТІЯ НА ПРАКТИЦІ

29 грудня 2025 року відбувся вебінар «Наукова дипломатія на практиці: від пошуку партнерів до консорціуму спільного конкурсу LUKE». Захід став площадкою для представлення українським науковим установам та закладам вищої освіти інформації про конкурс LUKE та надання конкретних порад щодо підготовки заявок, пошуку партнерів і формування

консорціумів. Учасники вебінару ознайомились з ключовими положеннями конкурсу, дізнаються про інструменти пошуку партнерів, підготовку запитів і пропозицій щодо співпраці, перспективи співробітництва з Австрійською агенцією сприяння науковим дослідженням (FFG), використанням дипломатичних мереж для налагодження ефективної наукової комунікації. Організатор - LUKE.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/927gN>, <https://cutt.ly/gtsVnCDj>,
<https://qrpage.net/qr/ev4UI>

Фото: скріншот

БІОСТИМУЛЮЮЧИЙ ЕФЕКТ ПРЕПАРАТІВ НА ОСНОВІ ВОДОРОСТЕЙ

8 січня 2026 року відбудеться вебінар «Оцінка біостимулюючого ефекту біопрепаратів на основі водоростей». Захід покликаний надати усім зацікавленим інформацію про сучасні підходи до застосування біостимуляторів на основі водоростей. Планується обговорити наступні питання: актуальність застосування біостимуляторів у

закритому ґрунті; основні виклики закритого ґрунту: інтенсивність навантажень, потреба у швидкому відновленні, стреси та щільність плодоношення; переваги водоростей *Ascophyllum nodosum*; біохімічні механізми дії екстракту *Ascophyllum nodosum*; лінійка FERTI на основі *Ascophyllum nodosum* та порівняння з аналогами. Організатор – Рада молодих учених Інституту кліматично орієнтованого сільського господарства НААН України.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/AMLMa>

Фото: скріншот

РОЗВИТОК ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ ЗА ПРОЄКТОМ RIFF

20 січня 2026 року у змішаному форматі відбудеться інформаційний день проєкту «Research Infrastructure for Future» (RIFF). Захід покликаний надати усім зацікавленим сторонам інформацію про цей проєкт і його націленість на оновлення та модернізацію системи досліджень та інновацій в Україні. Планується обговорити перспективи розвитку національної дослідницької інфраструктури та основні напрямки формування дорожньої карти відновлення та розвитку дослідницької інфраструктури України із використанням методології експертного оцінювання ESFRI, пріоритети «зеленого» і цифрового переходу, заходи з підвищення наукової досконалості, стимулювання інновацій і співпраці між академічними, промисловими й іншими зацікавленими сторонами, європейський досвід підтримки розвитку дослідницької інфраструктури, шляхи зміцнення зв'язків української та європейської академічної спільноти. Організатор - RIFF.

Детальніше: <https://riff.muni.cz/>, <https://qrpage.net/qr/1Lksi>,
<https://qrpage.net/qr/K6cAE>, <https://qrpage.net/qr/p2VMb>

Фото: скріншот

Дякуємо Вам за підписку на дайджест інформаційних матеріалів НРАТ.

Він створюється в рамках реалізації проекту Національного репозитарію академічних текстів, який фінансується Міністерством освіти і науки України. Цільова аудиторія - науковці, освітяни, інноватори, здобувачі вищої освіти, автори і редактори наукових фахових видань, прихильники відкритої науки та відкритого доступу.

У щоденному режимі ця інформація оприлюднюється на офіційному вебпорталі Нацрепозитарію та сторінках НРАТ у соціальних мережах:

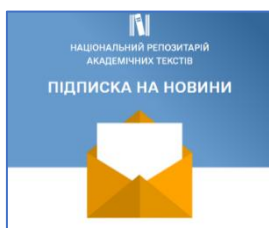

<https://nrat.ukrintei.ua/category/usi-novyny-na-portali/>, <https://nrat.ukrintei.ua/category/naukovi-zahody/>

https://www.facebook.com/groups/578991159108587/?sorting_setting=CHRONOLOGICAL

<https://t.me/NationalRepository>

<https://invite.viber.com/?g2=AQBNMJ1iDNPI403rQ2x%2FeMt0spQltYQzEroTVETPdJlh2K97EhrByGTLtwG%2FP70p>

Усі бажаючі можуть оформити підписку на повідомлення про події, документи і заходи, які публікуються на ресурсах Нацрепозитарію. Для цього на головній сторінці вебпорталу у сервісі «підписка» достатньо обрати зручну періодичність повідомлень (щодня або раз на тиждень) та цільову спрямованість (науковцям, освітянам, інноваторам).

Детальніше: <https://nrat.ukrintei.ua/newsletter-list/>, <https://nrat.ukrintei.ua>